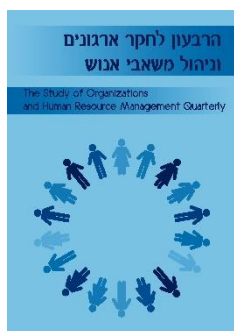

דבר העורך

מטבע הדברים הגיליון הנוכחי מוקדש ברובו להיבטים שונים הקשורים למשבר הקורונה. ברבעון הנוכחי מגוון מאמרים העוסקים במשבר מזוויות מבט שונות ומגוונות.

הבנת רמת האמון הקיימת בין האזרחים לממשלה חשובה ביום ככלל ובמצבי משבר כגון ה-COVID 19 בפרט. במאמר הפותח את הגיליון מוצג מחקר שנערך ע"י

צוות חוקרים: לליב אגוזי, שי צפריר, שי גירון ושי לין שבדק את הקשר בין מידת האמון במוסדות השלטון למידת ההקפדה על הכללים המגבילים מפגש, עטיית מסיכה ולעיתים השפעה על יכולת העסקה לשם מניעת הדבקה בקורונה. ממצאי המחקר מראים כי אמנם רמת האמון של הציבור בישראל במוסדות השלטון הלכה וירדה בין חודש אפריל לחודש ספטמבר. אך יחד עם זאת, בניגוד למצופה כי מידת חוסר האמון של הציבור במוסדות השלטון תשפיע על התנהגותו, נמצא כי למידת האמון במקבלי ההחלטות הייתה השפעה מועטה על הקפדת הציבור על הנחיות משרד הבריאות והציבור הקפיד על ההנחיות במידה התואמת למצב התפשטות המגיפה. החוקרים טוענים כי הביטוי להתנגדות הציבורית והכעס בשל חוסר האמון בא לידי ביטוי התנהגותי במישורים אחרים כגון מחאות והפגנות.

בהמשך אנחנו מביאים מאמר של יצחק סמואל שכותרתו: "כשלים ארגוניים: סיבות ותוצאות". יצחק סמואל מציג מודל תאורטי המסביר את הסיבות לכשלים ארגוניים. עפ"י סמואל קָשָׁל ארגוני משמעו הידרדרות בכושר ההסתגלות של ארגון למאפייני הסביבה שבמחיצתה הוא מתקיים ופועל. במאמר נטען כי המכנה המשותף של כשלים וליקויים אלה הוא אי-הרצון או אי-היכולת להתאים את הארגונים הכושלים לשינויים ולחידושים המתרחשים בסביבותיהם, כפי שדבר באי לידי ביטוי מעשי בקריאה לא נכונה של הסביבה ובהימנעות מהנהגת שינויים מתחייבים, המרחיקים את הארגון מהלימה עם הסביבה. האם אפשר ללמוד מהמאמר על התנהלות המדינה בהתמודדות עם משבר הקורונה? אנחנו משאירים זאת לקוראים.

כאשר מתרחש אירוע החורג משגרת פעולתו של ארגון, נדרשים מנהלי הארגון ועובדיו לזהות את המצב במהירות, להבין את משמעויותיו ולגבש מענה מתאים להתמודדות במהלכו ולהתאוששות ממנו. כרמית רפפורט, יצחק אשכנזי ואלדד שמש מנתחים את ניהול ההתמודדות עם משבר הקורונה בישראל במאמרם: "ניהול משברים - ניתוח מקרה ניהול התפשטות נגיף הקורונה בישראל" ומציעים לבחון התמודדות של ארגונים עם משבר באמצעות גישה הבוחנת את הארגון מחמישה ממדים ניהוליים: אישי (הפרט מנהל הארגון), מצבי (זיהוי המצב) ניהולי (כלפי מטה), השפעה (כלפי מעלה) והפעולה בסביבה (יחסי גומלין עם גורמים בסביבה הארגונית), תוך בחינת השפעתם על תהליך קבלת ההחלטות. למאמר תרומה מעשית בהדגמת השימוש בגישת ניתוח זו על ניהול מגפת הקורונה בישראל.

דיוק האבחנות של נשאי הקורונה מהווה מרכיב חשוב בקבלת ההחלטות של כל מי ששותף במלחמה נגד הנגיף. שי לין סוקר במאמרו: "הדיוק של סקירת האוכלוסייה לוירוס הקורונה והערכת מספר הבדיקות הנדרש לאבחון מחלה אצל יחידים" את השיטות להערכת הדיוק בבדיקות לקורונה. לטענת הכותב, מדדים טכניים טובים אינם מאפשרים בהכרח אבחנות נכונות וכי ממצאי מחקרים מצביעים על כך שיהיה קשה לסמוך על בדיקות חום או בדיקות ליחה בכניסה למפעלים וקניונים או לפני עליה למטוס ולכן יש להקפיד בראש ובראשונה על ריחוק חברתי. המחבר מציע שהמתודולוגיה שתוארה במאמר תשמש כבסיס לקבלת ההחלטות בנושא בדיקות הקורונה.

בעיות המאפיינות את ההתייחסות לאוכלוסיות מוחלשות בתקופת הקורונה מוצגות בשני מאמרים. איסי דורון עוסק בחוקיות של הגבלתם של זקנים למעגל העבודה במאמרו: "זיקנה, זקנים, וגילנות בתקופת הקורונה: המקרה של חוקיות הגבלת חזרתם של עובדים זקנים לשוק העבודה". המאמר עוסק בשאלת הלגיטימיות של שימוש בקריטריון הגילאי-כרונולוגי ככלי לאבחנה או טיפול שונה בין קבוצות אוכלוסייה שונות ומציע להעדיף קריטריונים ואמות מידה שאינן נגועות בגילנות או בסטיגמות פוגעניות, ושאינן כרוכות באימוץ הבניה חברתית בעלת השלכות חברתית שליליות.

נעמה בר-און שמילוביץ ואורנה בלומן עוסקות במאמרו: "עובדות בצל המגפה: נשים בהיריון במקומות עבודה בתקופת וירוס הקורונה" בהשפעת חקיקת החירום על מועסקות הרות ובהשלכות החברתיות שהביאה חקיקה זו ב"תרומתה" לסוגית אי שוויון בשוק העבודה. לטענת המחברות מצב החירום הבריאותי הביא לחשיפתן של היררכיות חברתיות בתוך החברה הדמוקרטית.

בפינת הראיונות בחרנו לתאר את קשיי ההתמודדות הניהוליים בתקופת הקורונה בבתי אבות/דיור מוגן שתפסו את תשומת ליבו של הציבור הרחב באמצעות ראיון עם בלהה גולדהמר מנהלת בית הדיור המוגן-משען כרמל.

ברבעון הנוכחי אנחנו משיקים פינה חדשה – "פינת יחסי העבודה", שתתמקד בניתוח סוגיות חשובות בעולם יחסי העבודה. עו"ד אורלי ביטי, יו"ר האגודה ליחסי עבודה, מקדישה את המאמר הראשון בפינה ליחסי עבודה בעידן הקורונה/סבב ראשון. בגיליונות הבאים תמשיך עו"ד אורלי ביטי במאמרים נוספים בנושא.

[חזרה לתוכן העניינים](#)